

קִלְבִּי תִפְּנֹז

מילים: נורית זרחי
לחן: יוני רכטר

קִלְבִּי תִפְּנֹז,
מִצְאֵתִי בְּפָנִים -
כְּמוֹ בְּתוֹךְ קֶן
יֶלֶד יֶשׁוּן.

הַיֶּלֶד אָמַר:
"אֲפֹה עֲשִׂיתָ פֶּה חוֹר,
תִּקַּן אֶת הַפֶּלֶח,
נּוֹשֵׁב עָלַי קָר."

אָמַרְתִּי: "רַגַע,
סְלִיחָה, שְׁלוֹם."
וְאֵת הַפֶּלְחִים
שִׁמְתִי בַמָּקוֹם.

וְעַד הַיּוֹם -
אִם הוּא לֹא הִצְטַנָּן,
בְּתוֹךְ הַתִּפְּנֹז
יֶלֶד יֶשׁוּן.

מאיה אלון
גן פינגווין, מודיעין

קִלְבִּי תִפּוּז

סילים: נורית זרחי
לחן: יוני רכטר

Em Bm7 Em Bm7

פּוֹז - תִּי - לֵב - ק
נִים - בִּפְּ תִי - צָא - מְ
קוֹן תּוֹדָה - בְּ קָמוּ

Em Bm7 Em Bm7

שׁוֹן - לֵד - יְ
שׁוֹן - לֵד - יְ
מֵר - אֶ - לֵד - יְ - הַ

Em Am7 D7 1. Gmaj7 F#m B7

חֹר פֶּה תִי - שִׁי - עַ תְּהֵא
קוֹר לִי - עַ שֵׁב - נוֹ לַח - פֶּה אֶת קוֹן - תִּי

Em Bm7 Em Bm7

קוֹר לִי - עַ שֵׁב - נוֹ
פּוֹז - תִּי - לֵב - ק

2. Gmaj7 C7 B7 Em Bm7

קוֹר לִי - עַ שֵׁב - נוֹ לַח - פֶּה אֶת קוֹן - תִּי
קוֹר לִי - עַ שֵׁב - נוֹ

Em Bm7 Am7 D7 Gmaj7 Cmaj7

גַּעַךְ תִּי - מֵר - אֶ
לּוֹם - שְׁחַה - סְלִי
חִים - פֶּלֶה אֶת - יְ

F#m B7 Em7(9) Em7 E7 Am7 D7

קוֹם - מְ - בְ תִי - שִׁמְ
יּוֹם - הַ עַד - יְ
נֹן - טַ - הֵצֵא לֹא הוּא אִם

Gmaj7 C#m Em Bm7 Em7 E7(b5)

פּוֹז - תִּי - תּוֹדָה - בְּ
שׁוֹן - לֵד - יְ
שׁוֹן - לֵד - יְ
תִי - מֵר - אֶ

נטע ג'ורלט
גן הזית, בני ציון

נורית זרחי (1941)

נולדה בירושלים וגדלה בקיבוץ גבע. זרחי כתבה עשרות ספרים לילדים ולמבוגרים וזכתה בפרסים רבים. "התחלתי לכתוב שירים עוד לפני שידעתי לכתוב. אנשים אחרים כתבו את מה שאמרתי. אז לא חשבתי שיש בזה משהו מיוחד. חשבתי שכולם כותבים את מה שהם חושבים". סגנונה המקורי משלב פיוט ופנטזיה תוך עיסוק בנושאים שהיו קרובים ללבה, כגון: מה זה להיות ילד? מה זה להיות מאושר? קשיי ילדות ועוד.

יוני רכטר (1951)

בין המוזיקאים הישראליים החשובים והמעניינים ביותר שצמחו בשנות ה-70. רכטר הלחין ועיבד עשרות שירים במגוון סגנוני רחב. רכטר אהב מוזיקה מגיל צעיר, וכבר בגיל שבע החל לנגן בפסנתר, אך החליט להיות מוזיקאי רק כשגילה, בגיל 12, את ה"חיפושיות".

המוזיקה של רכטר מתאפיינת במקוריות וברגישות רבה לתמלילים. למרות ההרמוניה המורכבת, לעתים קרובות המנגינות פשוטות וקליטות, כמו באלבום "הכבש השישה עשר", שהורכב משירים שהפכו, למרות מורכבותם, לקלאסיקה לילדים. העיבודים של רכטר עשירים, ולעתים קרובות משלבים כלי נגינה קלאסיים וכלים לא שגרתיים, למשל פסנתר וגיטרה חשמלית. ברבים מעיבודיו תופס הפסנתר מקום מרכזי. בין היתר, רכטר הלחין ועיבד גם שירי משוררים, בעבור מיטב המבצעים הישראליים.

על השיר

מילות השיר פשוטות אך מלאות עניין, דמיון והומור. ניתן להתרשם מהדו-שיח בין הילד שקילף את התפוז ובין הילד הדמיוני הנמצא בתוך פלח התפוז (בין שקיקי המיץ).

למרות היותו שיר ילדים, רכטר התייחס אליו ברצינות הראויה. לפיכך, הלחן שלו הוא בדיוק ההיפך מלחן ילדותי - זהו לחן מורכב עם השפעות ג'אז (סגנון החביב מאוד על רכטר). בשל כך התחבב השיר לא רק על ילדים אלא גם על מבוגרים.

מהלך הפזיזות

1. **נקריא** לילדים את השיר ונשוחח על תוכנו.
2. **נדמיין** מה עוד אפשר למצוא בתוך תפוז.
3. **נעביר** תפוז בסבב בין ילדי הגן. כל ילד ייצור קשר עין עם הילד שאליו הוא מעביר את התפוז.
4. **נמחזיז** את השיר באמצעות תנועה.
5. **נזמין** שישה ילדים. נשיר את הבית של השיר פעמיים רצופות. בכל פעם שיש הפסקה בשיר, נעביר את התפוז לילד הבא.
6. **נטפח** על הירכיים שתי טפיחות ונמחא מחיאת כף אחת בהתאמה לתבנית הליווי של הפסנתר שבשיר. ננחה את הילדים לחקות את תבנית הקשת-הגוף.
7. **נשיר** לילדים את הבית של השיר. בכל פעם שיש הפסקה - נבצע את תבנית המקצב בהקשות-גוף. בפזמון של השיר נצטרף בתנועות.
8. **נכין** תפוז (בעבודת יצירה) מחולק ל-12 פלחים. נזמין את הילדים לקלף את הקליפות בהתאמה לפסוקי השיר. בכל פעם שתישמע תבנית המקצב, על הילד לקלף קליפה אחת. בפזמון הוא יחזיר את הקליפות בחזרה לתפוז, כמו בשיר.

פזיזיות נוספות

- **נצייר** את התפוז המתואר בשיר.
- **נלמד** על חלקי הפרי ושימושיו:

פרי ההדר מורכב מפלחים, כאשר כל פלח מכיל מאות שקיקי מיץ. השקיקים נקראים "תאים" או "פולפה". תהליך הסחיטה הוא "שבירה" של שקיקי המיץ ויציאת המיץ מתוכם. מהמסחטה יוצא זרם של מיץ המכיל תאים (שקיקי מיץ).

ליאן מוסאי
גן הזית, בני ציון

